

fast ganz, die Hinterflügel gelbgrün, grau gesprenkelt, Nierenmakel orangeroth, ringsum etwas orangeroth angehaucht, sonst die Saumbinde typisch gezeichnet. Flügelspannweite 44 mm. Der Falter bei Lwów am 6 August gefangen.

Kilka uwag o krajowych ryjkowcach.

Über die heimischen *Curculionidae* (Col.).

podał

ST. SMRECZYŃSKI jun.

Otiorrhynchus conspersus Germ. 1 okaz tego gatunku, znanego u nas tylko z Małopolski wschodniej, znalazł w Wierchowiu koło Ojcowa Dr. Zaćwilichowski 21 V 1923.

Otiol. sulcatus F. Mas. Pos. (Łomnicki)¹⁾, Lwów (Tenenbaum)²⁾; 2 okazy znalazłem w Krakowie w obrębie miasta, 1 w ogrodzie botanicznym na ziemi pod krzakiem malwy 23 VI, drugi w ogrodzie na ul. Pędzichów 5 X.

Argoptochus 4-signatus Bach. W okolicy Zaleszczyk pospolicie w czerwcu i lipcu.

Phyllobius alpinus Stierl. Podany w katalogu ze Śląska, żyje w całym łuku Karpat. Dr. Kinel znalazł go w Tatrach (Rozpr. i Wiad. z Muz. im. Dzied. II. pg. 213), ja na Czarnohorze.

Phyllobius breviatus Desbr. W Bedrykowcach koło Zaleszczyk na dębach nierzadki w końcu czerwca. Znany pozatem z poł-wschodniej Europy, Włoch. Gatunek ten jest prawdopodobnie bardziej rozprzestrzeniony na Podolu i uchodził dotychczas uwagi zapewne z powodu wielkiego podobieństwa do *Phyll. argentatus*. Ponieważ gatunek ten nie jest uwzględniany w podręcznikach, jakimi u nas zazwyczaj się posługuje do oznaczania chrząszczów, podaję krótkie porównanie obu form:

Phyll. argentatus. Gęściej owłosiony, w punktach brózd tkwią również lekko odstające włoski, znacznie mniejsze od włosków na zagonikach, ale zupełnie wyraźne. Głowa stożkowata, czoło i grzbiet ryjka leżą w jednej płaszczyźnie, ten ostatni od nasady rożków

¹⁾ Łomnicki, Catalogus Coleopt. Poloniae.

²⁾ Tenenbaum S. Przybytki do fauny chrząszczów Polski od r. 1913. Rozpr. i Wiad. z Muzeum im. Dzieduszyckich, T. VII—VIII. 1921/22.

raptownie i stromo opada ku dołowi, powodując przez to wyraźne załamanie, dobrze widoczne przy patrzeniu z boku. Dołki na rożki zamknięte od przodu. Nogi i rożki silniejsze, uda zwykle ciemne.

Phyll. brevatus. Przeciętnie nieco mniejszy. Owłosienie rzadsze, punkty brózd mają również włoski, jednakże tak mikroskopijne, że nawet przy średnim powiększeniu wydają się całkiem nagie. Głowa niestożkowata, czoło płaskie, grzbiet ryjka nie leży z niem w jednej płaszczyźnie, ku przodowi od nasady rożków łagodnie obniża się, nie powodując żadnego załamania. Dołki na rożki otwarte od przodu, nogi i rożki słabiej rozwinięte.

Brachysomus setiger Boh. Pos. (Łomnicki). W Wierzchowie koło Ojcowa nierzadki na skałkach wapiennych, maj—lipiec.

(*B. hispidus* Redt. W okolicach Zaleszczyk dość pospolity na trawiastych zboczach w czerwcu i lipcu. Znany z Austrii, Węgier, Siedmiogrodu.

Sitona gressorius F. Gatunek ten należy skreślić z fauny Polski. Okazy, które Rybiński oznaczył jako ten gatunek, należą wszystkie do *S. griseus* F.

S. cambricus Steph. Sil. Bor. (Łomnicki). 3 okazy znalazłem pod Krakowem, 2 w Kole Tynieckim 3 V, 1 w Łobzowie 16 V.

S. languidus Gyll. Sil. (Łomnicki). Koło Krakowa nierzadka; mam pozatem okazy z Kołomyji i okolicy Zaleszczyk. Prawdopodobnie rozmieszczona na całym południu Polski.

S. lineellus Bonsd. Liv. (Łomnicki). Nierzadka, ale zazwyczaj nie odróżniana od bardzo podobnej *S. tibialis* Hbst. Mam okazy z okolic Krakowa, z Lanckorony, Tuchowa, Gorc.

Trachyploeus parallelus Seidl. Podany przez Formanka (Wiener Entom. Zeitg. T. 26, 1907, p. 160) i Reittera (Fauna Germ.) z Galicji. Koło Krakowa znalazłem 2 okazy na południowych słonecznych zboczach Wolskiego lasu, w Przegorzałach i na Bielanych, w maju.

T. laticollis Boh. Zamieszkuje prawdopodobnie całą Polskę. Mam okazy z okolic Krakowa (Bielany, Wierzchowie, Bębło), z okolic Ciężkowic pod Tarnowem i z Pomorza (Gdynia). V—VIII. Znany pozatem z całej Europy.

Coniocleonus nebulosus L. Sil. Bor. (Łomnicki). Ostrusza koło Ciężkowic pod Tarnowem 24 VII, okolice Dębicy w piaszczystych sosnowych lasach w maju.

C. cicatricosus Hoppe. (syn. *C. ericae* Fahr., *callosus* Bach).

W okolicach Krakowa na wapiennych skałkach: Podgórk 28 V, Krzemionki 15 IV, Pychowice, maj. O ile mogę wnosić ze zbiorów, jakie miałem sposobność przeglądać, gatunek ten figuruje zwykle jako *C. nigrosuturatus* Goeze.

Lixus punctiventris Boh. Sil. (Łomnicki). Okolice Krakowa: Przegorzały 19 IV, Zwierzyniec 30 IV, Bedrykowce koło Zaleszczyk w czerwcu.

Larinus canescens Gyll. podany z okolic Tarnopola przez Rybińskiego, należy skreślić z katalogu. Okazy oznaczone przez Rybińskiego należą — jak sprawdziliśmy z Drem Kuntzem — do innych gatunków.

Dorytomus Schönherr Faust. Leopold (Łomnicki). W najbliższych okolicach Krakowa pospolity pod korą topoli późną jesienią i wczesną wiosną.

Dicranthus elegans F. Pos. Mas. Bor. Sil. (Łomnicki). 1 okaz znalazłem na Polesiu we wsi Mołodyczycze, ok. 35 km na wschód od Pińska.

Rhytidosome fallax Otto. Carp. or. Gadźyna (Łomnicki). Las niepołomicki pod Krakowem 5 V, Rytro 19 VI.

Phrydiuchus Speiseri Schlitz. Dobrowlany 28. VI, 1 okaz skoszony na zarośniętej lasem ścianie jaru Dniestru. Rzadki ten gatunek znany dotychczas z Dalmacji, Sławonii i połudn. Węgier ma żyć na *Malva silvestris*.

Ceutorrhynchidius urens Gyll. 2 okazy tego południowo-europejskiego gatunku znalazł mój ojciec w Starym Sączu w lipcu, na śródleśnej polanie. Z Węgier — o ile mi wiadomo — gatunek ten nie jest dotychczas podany, a najbliższe jego stanowiska znajdują się na południowym Bałkanie.

Ceut. Barnevillei Gren. Dobrowlany 7 VII. Gatunek szeroko rozprzestrzeniony, zamieszkuje całą południową część środkowej i południową Europę, Kaukaz, Transbajkalję.

Homorosoma validirostris Gyll. 3 okazy znalazłem na Woli Justowskiej koło Krakowa, 13 VI, 1 okaz znalazł Tenenbaum na Saskiej Kępie; pozatem żyje na Węgrzech i w poł. Rosji. Występowanie u nas tego gatunku nie jest może tak niespodziewane, jak sądzi Tenenbaum, ponieważ większość gatunków z grupy *Ceutorrhynchinae* jest rozmieszczona bardzo szeroko.

Ceutorrhynchus Hampei Bris. Pos. Wilno (Łomnicki), Warszawa (Tenenbaum). Zamieszkuje całą Polskę, pospolity na

Berteroa incana. Mam okazy z okolic Krakowa, z Pomorza (Gdynia), Białowieży i Podola.

Ceuth. rhenanus Schlitz. Rzadki ten i niełatwy do odróżnienia od *C. floralis* gatunek znalazł Dr. Zabłocki w Wielkiej Wsi na Pomorzu, na *Crambe maritima* w lipcu. 1 okaz znalazłem w Kołomyji nad Prutem 27 VI.

C. melanarius Steph. Sil. Bor. (Łomnicki), okolice Warszawy, Zamojszczyzna (Tenenbaum). Zakrzówek, 19 V, Zwierzyniec 13 VI w okolicach Krakowa, Krzyż pod Tarnowem 12 V.

C. viduatus Gyll. Sil. (Łomnicki). Mam okazy z okolic Krakowa i Tarnowa.

C. Kraatzi Bris. Sil. (Łomnicki). Regulice pow. Chrzanów, 1 okaz znalazł mój ojciec w kwietniu.

C. larvatus Schlitz. Leop. (Łomnicki), Kołomyja, 2 okazy złowiłem czerpakiem na ostach nad Prutem 27 VI.

C. gibbicollis Schlitz. 1 okaz złowiłem czerpakiem na Kasowej Górze 28 V. Znany z południowej i wschodniej Europy.

C. euphorbiae Bris. Sil. (Łomnicki), Zamojszczyzna (Tenenbaum). Okolice Krakowa: Ujazd 8 VI, Sikornik w sierpniu.

C. venedicus Wse. 1 okaz złowiłem czerpakiem nad odlewiskiem Świdra we wsi Mładz koło Otwocka, 17 VIII. Znany pozatem z Niemiec, Krocacji, Rosji.

C. austriacus Bris. Bęblo koło Krakowa 25 V, Dobrowlany 9 VII, Salówka pod Czortkowem 11 VII. Żyje w całej poł-wschodniej Europie, w Austrii, na Kaukazie.

C. pallidicornis Bris. Podany z Truskawca przez Tenenbauma, żyje prawdopodobnie w całej południowej Polsce w górach i w okolicach podgórskich. Ardżeluża, dość licznie na *Pulmonaria rubra* w końcu czerwca, Bedrykowce w końcu czerwca, Ojców 12 V, Wierzchowice 18 V, Przegorzały w kwietniu.

C. edentulus Schultze. Zamieszkuje prawdopodobnie całą południową Polskę. Schultze podał go z Wołynia, mam okazy z Kołodróbki na Podolu i z okolic Krakowa; pojawia się w czerwcu. Znany z Węgier i Austrii.

C. millefolii Schultze. 1 okaz złowiłem czerpakiem przy drodze na Zwierzyńcu pod Krakowem, 24 VI. Znany z Austrii, Niemiec i Rosji.

C. sophiae Stev. 1 okaz znalazłem na *Alliaria officinalis*

w Salówce pod Czortkowem 13 VII. Znany z Europy środkowej i wschodniej, Kaukazu.

C. interjectus Schultze. 1 okaz złowiłem czerpakiem we Filipkówach k. Mielnicy na Podolu 3 VII. Znany pozatem z poł.-wschodniej Europy i z Austrii.

C. turbatus Schultze. W okolicach Krakowa dość rzadki. Prawdopodobnie rozsiedlony znacznie szerzej w Polsce ale zazwyczaj nieodróżniany od *C. nanus* lub *C. parvulus*. Żyje w środkowej i poł.-wschodniej Europie.

C. curvirostris Schultze. Wierzchowie 19 V, 31 V, Krzeszowice 26 VI. Żyje prawdopodobnie na *Turritis glabra*; znany pozatem z Austrii.

C. galiciensis Ryb. Nazwa ta jest synonimem *C. ignitus*. H. Scheuch, który skontrolował typy Rybińskiego, potwierdził w liście do mnie moje dawne przypuszczenia, że *C. galiciensis* nie jest odrębnym gatunkiem.

C. ignitus Germ. Zamieszkuje prawdopodobnie całą Polskę. Żyje na *Berteroa incana*, od maja do połowy lipca, miejscami nie-rzadki. Mam okazy z okolic Krakowa, z Podola, Białowieży.

C. moguntiacus Schultze jest — jak wykazał Künne-mann (Entomol. Mitteil. Bd. IX.) — synonimem *C. chalybaeus* Germ. Künne-mann.

C. sulcatus Bris. Salówka 13 VII na *Alliaria officinalis*, Dębniki 7 VI. Piękny ten gatunek znany jest z Austrii i z poł. wschodniej Europy.

C. canaliculatus Bris. Hal. or. (Łomnicki). 3 okazy znalazłem na Polesiu we wsi Kaczanowicze, ok. 30 km na wschód od Pińska, 14 VII na *Berteroa incana*.

Baris atricolor Boh. 1 okaz znalazłem w Kołodróbce wkońcu czerwca. Znany z poł.-wschodniej Europy.

B. scolopacea Germ. Kołomyja 14 VI, 1 okaz złowiony czerpakiem nad Prutem.

Tychius crassirostris Kirsch. Sil. (Łomnicki). Zamieszkuje całą południową Polskę. Mam okazy z okolic Krakowa, z Ciężkowic pod Tarnowem, Kołomyji, Zaleszczyk. Pojawia się w czerwcu i lipcu.

T. femoralis Bris. Podany przez Tenenbauma z Gródka koło Białowieży, występuje również w okolicach Krakowa i Zaleszczyk; czerwiec, lipiec.

T. haematopus Gyll. Zamieszkuje prawdopodobnie całą Polskę; mam okazy z okolic Krakowa, Tarnowa, z Pomorza (Gdynia), Podola.

T. ciceris Pen. Na południowej części naszego Podola niezbyt rzadki: Zaleszczyki, Dobrowlany, Kołodróbka, Salówka w czerwcu i lipcu. Znany z wschodniej części Europy środkowej, Węgier, Rumunii.

T. subsulcatus Tourn. Kilka okazów znalazłem w Kołodróbce w końcu czerwca. Rozmieszczenie identyczne jak u poprzedniego gatunku.

T. Gabrieli Pen. W Dobrowlanach znalazłem 7 VII, kilka okazów, które zupełnie zgadzają się z opisem okazów typowych, pochodzących ze Śląska, prócz małej różnicy w wielkości. Pennecke (Col. Centralbl. I. 1926/27) podaje wymiary długości 1.3—1.5, okazy podolskie są większe 1.4—1.9 mm.

Sibinia phalerata Stev. Sil. (Łomnicki). Mam okazy z okolic Krakowa i z Pomorza (Gdynia).

Anoplus setulosus Kirsch. Sil. (Łomnicki). Żyje w całej południowej Polsce; mam okazy z okolic Żywca, z Gorc, Kołomyj.

Gymnetron melas Boh. Sil. (Łomnicki). Wola Justowska 28 V, Kłaj 1 VI na *Linaria vulgaris*, Dolina Bętkowska koło Ojcowa 8 VII.

G. collinum Gyll. Mas. Pos. (Łomnicki). Kłaj 1 VI, 17 VI na *Linaria vulgaris*.

Cionus Ganglbaueri Wingelm. Podany przez Tenenbauma z Pienin, w okolicach Krakowa pospolity na wapiennych zboczach na *Verbascum*. IV—VIII.

C. longicollis var. *montanus* Wingelm. Wraz z poprzednim, znacznie rzadszy. Dubie 21 VI, Ujazd 22 VI. Znany z okolic górzystych i podgórskich w całej Europie środkowej.

Magdalis exarata Bris. Sil. (Łomnicki). Przegorzały, na dębach 26 IV.

Apion detritum Rey. W okolicy Zaleszczyk niezbyt rzadki, Salówka, VI, VII.

A. corniculatum Germ. det. Györffy. Okolice Zaleszczyk, Ojcowa. Zapewne znacznie szerzej rozmieszczony, ale zwykle nie odróżniany od *A. hungaricum* lub *A. difficile*. Żyje w całej Europie.

A. elongatum Desbr. Koło Krakowa najpospolitszy z *Exapionów*.

A. pallipes Kirb. Pos. Sil. Bor. (Łomnicki). Kłaj 25 V, 29 VI, Salówka 11 VII.

A. aestimatum Faust. Bor. (Łomnicki). Koło Krakowa bardzo pospolicie, Salówka 12 VII.

A. immune Kirb. Mas. (Łomnicki). W Gdyni na *Sarothamnus scoparius* w drugiej połowie sierpnia.

A. elegantulum Germ. Sil. (Łomnicki). Na Podolu niezbyt rzadki; Dobrowlany, Salówka, VI, VII.

A. intermedium Epp. Sil. (Łomnicki). Na Podolu wraz z poprzednim.

Rhynchites interpunctatus Steph. Kilka okazów znalazłem w Przegorzałach 19 IV.

Zusammenfassung.

Es werden neue für Polens Fauna Arten der Curculioniden angegeben und neue Fundorte einiger anderer verzeichnet. Vier Arten sollen aus der Fauna gestrichen werden: *Sitona gressorius* F., *Larinus canescens* Gyll., *Ceutorrhynchus galiciensis* Ryb. und *Ceutorrhynchus moguntiacus* Schultze; die beiden letztgenannten als Synonyme: *C. galiciensis* = *C. ignitus* Germ.; *C. moguntiacus* Schultze = *C. chalybaeus* Germ.

Wykaz chrząszczów, zebranych w Sandzaku Trapezuńskim i Gümisch-chane w Azji Mniejszej w latach 1916—1917. VIII.

(Verzeichnis der in kleinasiatischen Sandschaks Trapezunt und Gümisch-chane in J. 1916—1917 gesammelten Coleopteren. VIII.)

podał

Dr. W. EICHLER (Pabjanice).

IPIDAE.

Eccoptogaster mali v. *piri* Rtz. — za Boz-tepe 3 egz. pod korą 7 VI 17; *E. rugulosus* Rtz. — Trpz. wzgórza wsch. 1 egz. z głogu 20 IV 17; Boz-tepe 1 egz. z pigwy 21 V 17; Elleu 22 VI 17, 1 egz. z pigwy; *E. rugul* v. *fauveli* Reitt. — Kialkit 1 egz. ze śliwki 4 VII 17.